

κός γραφίας, δισ κι ἡ δὲν ἔβαλε τὰ ἴδια λόγια πού
θατέται Λάμπρος εἶπε;

"Οὐδὲ διμώς δὲν κάμανε δέ Ζέρβας καὶ δέ Τζαβέλας
βρεθήκανε ἀλλοι νὰ τὸ κάμουνε. Δὲν εἶτανε γραφτό
νὰ μείνῃ τὸ Σούλι λίγητερο ὥς τὸ τέλος, καὶ διὸ
προδότες, πατέρας καὶ ποιὸν ἄτερα δὲ γιός, φέρανε
τὸν Τούρκο στὴν πατρίδα τους μέσα καὶ καταστρέ-
ψαν τὸ ἡρωϊκὸ τὸ ἀθάνατο Σούλι.

Τὸ σημερά τους θάμνησκε αἰώνια ἀναθεματισμέ-
νο ἀπὸ κάθε Ελληνικὴ καρδιά, & δὲν εἶχανε τὴν
τύχη, δὲ ποιὸν ἔβγεινικὸς ἥρωας ποὺ ἔχει ἡ καινούρια
Φωμιοσύνη, τάπογόνι τους, νὰ ξεπλύνῃ τὴν ἀγιμία
καὶ νὰ δώσῃ στὸ ἀτιμασμένο δυνατὸ δόξα καὶ τιμὴ
διστολής ὁνόματα ἔχουνε στὴν ἱστορία.

*

Στρατιωτικὲς συγκυρένιες μπορεῖ νὰ λογαριά-
σης καὶ τὰ Μέγαρα ποὺ ἔχουνε τὸ δικαίωμα οἱ κα-
τοικοὶ τους νὰ κρατοῦνε ἄρματα, μὲ τὴν ὑποχρέωση
νὰ φυλάγουνε τὸ πέρατον καθώς καὶ τὰ δέ Νιερβέ-
νοχώρια στὸ Μωράκι ποὺ κι ἀφτά φυλάγανε ἀπὸ τὰλ-
λο μέρος, τὴν Νιάουσα, τ' "Αγραφα κι ἄλλα μέρη
ποὺ δὲν εἶναι καὶ πολὺ γνωστά.

(ἀκολουθεῖ)

ΓΙΑΡΚΟΣ ΧΑΤΖΗΣ

ΤΟ ΝΗΣΙ

Κύπροι νησάκι ἐδῶ ἔχει καὶ ὅλο
τὸ βλέπω ἐμπρός μου.

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

Κι ἦν γύρω μου στοχαστικὰ τὰ ἀλβετικὰ τὰ ἔλοτα
Καὶ τὸν ρυθμὸν χρυσοπηγὴ στὸ ἥλιογερμα ἡ Λεμάν.
Πάλι κι αὐτὸν τὸ δακτυλὸν στῆς φαντασίας τὰ μάτια
Τῆς νιότης μου τὰ δράματα διαβάλνουνε καὶ πᾶν.

Νά τὸ τραγοῦδι τὸ νησὶ / νά τὸ βαθὺ τὸ απήλιο...
Μιὰ μέρα μᾶς προσδέχηκε σὰν παιζαμενούς
"Ηρθαμ'" αὐτοῦ στάπλωσα καὶ φύγαμε τὸν ἥλιο
Κ' ἔσκυμα τὴν δόξα. Θη πνοή της γιὰ τὰ παιδιά.

Νά τὸ μαγιάποριο νησὶ / τὸ λυρικὸ ἀκρογύλι,
Τάνησυχα τὰ κύματα, τὰ ρυθμικὰ κουπιά.
Απὸ τὸν δλων τὴν ψυχὴ τοντερό ξεροβάλλει
Καὶ ιψόντεις καὶ ομιγεται μὲ τὴν ἀπειρογεργιά.

Κι δὲ θάλασσα, ἀπ' τὰ μάτια μου τόσο καιρὸς καμένη,
Στὸν κάμπο τὸν κατάχλωρον ἀπλόνεσσα, περνή...
Ωραία, μεγάλη, ἀγμονική, πλατεία καὶ μεινυμένη,
Καὶ κάτι ψιθυρίζεις μους καὶ κάτι τραγουδάς!
Γενέβη· Θεριστής 1908.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

ΜΑΡΙΑ Η ΠΕΝΤΑΓΙΩΤΙΣΣΑ

("Εντύπωσες")

Δὲν ἔμεινα φχαριστημένος ἀπὸ τὴν τελευταία
χριτικὴ τοῦ «Νουμά» γιὰ τὸ δράμα τοῦ Νιερβένα.

"Οχι τόσο γιατὶ δέ Κριτικὸς τοῦ Νουμά" βρί-
σκει τὸ ἔργο τοῦ Νιερβένα ἀσχημό καὶ παιδιαρόσιο,
δισ γιατὶ μὲ τέσσερες ἀράδες τὸ ξεγράφει ἀπὸ τὸν
κόσμο. "Ἄξιζε δὲ καὶ περσότερη χριτικὴ καὶ περ-
σότερη προσοχὴ καὶ κάπια συζήτηση. "Ο, τι κακὸ
καὶ ἔχει μέσα του ἔχει καλὰ πράματα. Τις ἐν
τύπωσές μου — ἐντύπωσες μιανοῦ θεατῆ — θέθεια νὰ
μοῦ φιλοξενήσει δέ Νουμάς.

Τὰ δράματα τοῦ Νιερβένα δὲν εἶναι παραμένα
ἀπὸ τὴν ζωή, δὲν τὰ χαραχτηρίζει ἡ ἐπιμέλεια
στὴν παρατήρηση τοῦ κόσμου τοῦ καθημερινοῦ, εἴναι
ποιῆματα ὑποκειμενικὰ γραμμένα γιὰ νὰ ἀπαγγέ-
λουνται ἀπὸ ἥθοποιούς. "Η ζωή τους εἶναι μετρημέ-
νη. Ζητῦνε μιὰ βραδιά. Μὰ ἐκείνη τὴν στιγμὴν κ' ἐ-
μεῖς οἱ θεατὲς τὴν ζούμε μ' εὐχαρίστηση, μὲ πίκρα,
μὲ συγκίνηση — μὲ ποίηση. Μᾶς βγάζουν ἀπὸ τὸν κό-
σμο καὶ μᾶς ρίχουν σ' ἓνα ἰδανικὸ πανηγύρι — γιὰ
νὰ μᾶς ἀφίσουν στερεά νάξεπέσσουμε στὸν κόσμο τῶν
χωρίς νὰ μᾶς μάθουν τίποτις, τίσως χωρίς νὰ μᾶς
διδάξουν τίποτις. Καὶ τι μὲ τοῦτο;

"Ἄς λέμε δ, τι θέλουμε ὑπεράπειρο ἀπὸ τὴν παρά-
σταση, &ς καταστρώνουμε μὲ τὴν λογικὴ πώς τὰ
πράματα ποὺ μᾶς παραστήσανε εἶτανε ἀφύσικα καὶ
ὅχι ἀνθρώπινα, &ς σκοτιζόμαστε νὰ βροῦμε ἀδεξιό-
τητες καὶ ἀφυσικότητες — τὸ δέντρο εἶναι πώς δοσ
καὶ ἔν διακαρπυθθῆ δηνοῦς μας — ἡ καρδιά μας ἐ-
χτύπησε, ἡ λογικὴ δὲν ἔχει νὰ κάμη τίποτις μὲ τὴν
ποίηση.

Μαρία η Πενταγιώτισσα εἶναι τὸ δράμα τῆς
"Αγάπης" ἡ καλλίτερη, εἶναι υμνος γλυκός καὶ μεγα-
λοπρεπής στὸν ἔρωτα, γιατὶ ἀπὸ τὴν ςχῆση στὸ τέ-
λος τῆς παράστασης ἔιας υμνος φέλυεται σὰ λε-
τουργία θρησκευτικὴ μὲ κατάνυξη, μὲ μεγαλοπρέ-
πεια, μὲ ἡρεμία.

Παλληκάρια σφάζονται, οίκογένειες καταστρέ-
φονται, η τιμὴ τοῦ σπιτιοῦ βρίσκει κατὰ τὸ ρω-
ματικὸ θῆμα τὸν ἰδικητή της σ' ἓνα ἀδερφὸ ποὺ
μονάχα ἡ καλλονὴ τῶν ἀδερφῶν διποδίζει νὰ γίνη
φονίας, γυναικόπαιδα μένουν στὸ δρόμο ὄφρηνα (δ
πατέρας ξετρελάθηκε ἀπὸ τὴν Μαρία καὶ παράτησε
τὴ γυναῖκα καὶ τὰ παιδιά του), γέροντες καὶ γε-

που; Τι ἄλλο μᾶς σπαράζει στὸ πρόσωπο τῆς Μαρ-
γαρίτας ἀπ' τὴν ἀθώα κι ἀδολη ἀφοσίωση στὰν
θρωπίνοι αἰσθημάτης, ἀπ' τὴ σκληρή της μοίρα, ποὺ
στὴν περίσταση αὐτὴ δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο ἀπ' τὸ
συνάρμονα τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν μᾶς ἐποχῆς ἐ-
ναντίον σ' ἔνα φυσικὸ νόμο τῆς ζωῆς; Καὶ τέλος, δὲν
θέλουμε νὰ συγκεντρώσουμε τὸ δλο ποίημα σὲ μιὰ
καθολικὴ ἐντύπωση, σὲ μιὰ ἰδέα, τι ἄλλο μᾶς δίνει
τὴν ὑπέροχη συγκίνηση σ' αὐτὸν ἀπ' τὴν τραγωδίας ἀπὸ
ἄλλες ὑπέροχες ἀρετές τοῦ ποιήματος, μπορεῖ νάντι-
κρύση εκομμάτια ζωῆς ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ δράμα-
τικὴ σύνθεση τοῦ ἔργου (λ. χ. τὴν σκηνὴ μπροστά
στὴν πύλη, τὸ καπηλειό τοῦ Αουερμπαχ, τὶς κου-
βέντες τῆς Μάρθας μὲ τὸ Μεφιστόφελη κλπ.), μὲ
δλ' αὐτὰ εἶναι παρεπόμενα, αὐτὰ κι ἔλειπαν δὲ
θὰ ἐπηρέαζαν τὴν δραματικὴ σύνθεση, τὴν κεντρικὴ
ἰδέα, δπως δὲν τὴν ἐπηρέαζει καὶ πολὺ ἡ τεχνικὴ,
σύνθεση τοῦ ἔργου, ποὺ δὲν εἶναι τόσο ἐκτακτη κι ἀ-
νάλογη μὲ τὴν ἐσωτερικὴ του. Τέτια δευτερεύοντα
στοιχεῖα κανένας δὲν τὸ ἀρνεῖται βέβαια πως δχι
μόνο δίνουν μιὰ συγκίνηση καθ' έαυτά, μὲ καὶ συν-

τελοῦν στὸ δυνάμωμα ἡ στὸ χαλάρωμα τῆς ὅλης
ἐντύπωσης. "Ομως οἱ ζεχωριστές αὐτές συγκίνησεις
δὲν ἔποθέτω νάναι τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀποτελοῦν τὴν
μορφιά, μὲ τὴν διοία «δίνει συναισθηματικὴ ἐπι-

ρόντισσες βρίζουν καὶ θρηνοῦν (ποῦ νὰ καταλέθουν
ἀπὸ δρωτα σὲ τέτοια ήλικια); Καὶ ἀπόνω ἀπ' δλα-
τὰ ἐρείπια ποὺ ἡ Πενταγιώτισσα χωρίς νὰ τὸ θέλη-
σπέρνει στὰ πόδια της, ἀστράφτει καὶ βασιλεύει
φυσικὴ δύναμη ἡ μορφὴ τῆς Μαρίας, ἡ ἀγάπη ἡ
παντοτικὴ ποὺ δὲ λογαριάζει καταστροφὴ μήτε ζωῆς
ἀνθρώπινες, ἀλλὰ πάσι εμπρός, πάντα ἐμπρός τὸ
δρόμο της - τὸ δρόμο ποὺ τῆς χάραξε ἡ Φύση.

Εἶμαστε σὲ καιρούς νέους καὶ σὲ χωρίδιο ρωμαϊ-
κο. "Η ἀγάπη, ἡ αἰώνια ἡ παγκόσμια ἀγάπη, γί-
νεται ρωμαϊκη. «Στὸ μάρμαρο τοῦ παντοτικοῦ δ
συγγραφέας ἔβαλε τὸ πράσινο στεφάνη τοῦ χωριοῦ.
"Η Πενταγιώτισσα εἶναι φρόνιμη, εἶναι παρθένα καὶ
μονάχα ἐνα λεβέντη ἀγαπᾶ, τὸν Ποθητὸ - μὲ τὸν
λατρεύεις ὃ μὲ τὸν τάφο, χωρίς νὰ λογαριάσῃ τὰ
λόγια τοῦ κόσμου, τάναθέματα τῶν γερόντων, τὰ
προστάγματα τῆς ἐκκλησίας ποὺ λατρεύει καὶ ποὺ
σέβεται, τὴν τιμὴ της, τὴν ὑπόληψη τῆς οἰκογένειας
....τὴν ἀγάπη τῆς θειεσ της....τίποτις τίποτις....

Παραμορφωμένη, εἶναι, λέει, ἡ παράδοση τῆς
Πενταγιώτισσας, ἀντρογυναίκας μὲ βάρβαρες δρμές-
τίσο τὸ καλλίτερο. "Η ἡρώινα τοῦ Νιερβένα εἶναι ἡ
πρωσωποποίηση τῆς δύμορφης χωριστοπούλας, ποὺ
σέρνει δρωτα δλόγυρα της χωρίς νὰ τὸ ζέρη, χωρίς
νὰ τὸ καταλαβαίνῃ, ἔτσι τὴν ἐπλασία στὴ φαντασία
του δ συγγραφέας καὶ ἔτσι τὴν ἐδώσε στὸ θέατρο ἡ
μεγάλη τεχνίτης ποὺ τὴν παράστησε.

"Αν κατηγοροῦν τὸ Νιερβένα πώς παραμόρφωσε
τὴν παράδοση, δὲν μποροῦν διμώς νὰ τὸν κατηγορή-
σουν πώς δὲν ἐφρόντισε νὰ μᾶς πλάσῃ μὲ ἀτμο-
σφαιρικη χωριστικη ρωμαϊκη, ἀληθινή μὲ τοὺς χο-
ροὺς καὶ τὶς χαρές της, μὲ τὰ πανηγύρια καὶ τὶς
καμπάνες της, μὲ τὰ τραγούδια καὶ τὴν δύμορφη
τοῦ κάμπου. Μὰ καὶ μὲ τὶς κακομοιρίες τοῦ χωριοῦ,
τὶς κουτζομπολίες, τὶς ἀδικίες, τὰ ἐγκλήματα.
Καὶ μέσα σὲ τέτοια δέμαστρα βλέπουμε νὰ ξετυ-
λγούνται κατι εἰκόνες παρμένες ἀπὸ μεγάλους ζω-
γράφους.

"Έτσι δ' Angelus τοῦ Millet μὲ τὸ χτύπημα
τῆς καμπάνας δροσίζει καὶ ἀγιάζει μὲ τριφερή
σκηνὴ τῆς ἀγάπης.

Δὲ θὰ κρύψω διμώς πώς στὴν πρώτη παράσταση ἡ
ἐντύπωση εἶτανε λίγο ἐκπληγτική, δταντείλειωσε
τὸ δράμα.

Κατι περπότερο ἐπεριμέναμε. είμαστε δυσαρ-
στημένοι πώς έτσι γρήγορα έτελειωσε τὸ εἰδύλλιο;

τὰ νεῦρα μας δὲν ἔτινάχθηκαν ὅσο περιμέναμε; Δὲ ξέρω νὰ τὸ πῶ. Μιὰ ἀμφιβολία μᾶς ἔμεινε, μιὰ δὲ συνμία καὶ τὸ αἰστηρὰ τοῦτο ἔκαμε νὰ μὴ χεροκροτηθῇ τὸ ἔργο δος ἐπερπετε.

Ψυχραιμότερος τώρα ξηγῷ τὴν δυσθυμία μου ἔκεινη μὲ δύο λογιῶν ἐπιχειρήματα.

"Ισως νὰ ὑπάρχουνε λάθη στὴ σκηνική—καὶ τὸ ἔργο νὰ μὴν εἶναι μαστορεμένο δος χρειαζότανε. "Ι σως ὁ τύπος τῆς Μαρίας νὰ μένῃ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ στὸ τέλος πολὺ ἀδιάφορος στὶς καταστροφὲς ποὺ ἡ παρουσία τῆς σπέρνει καθὼς καὶ στὰ δικά τῆς τὰ δυ στυχήματα. "Ισως ἂν ἡ Μαρία ἐφώναζε στὸ τέλος τὴν λαχτάρα τῆς, ἐπαναστατοῦσε γιὰ τὰ τόσα ἀδι κήματα καὶ πέθανε μὲ μιὰ φωνὴ ἀνθρώπινη, μὲ πόνο καὶ μὲ ἀδημονία, νὰ βρίσκαμε περσότερη συγκένηση, γιατὶ κάτι τέτοιο περιμέναμε. Δὲ μᾶς φάνεται ἀν θράπινο μιὰ κόρη νὰ δῆ τὸν ποθητὸν τῆς καρδιὰς τῆς ξαπλωμένα νεκρὸ στὸ πόδια τῆς καὶ ἔνα χωρὶς ἀ λάκαιρο νὰ τὴ βρίζῃ καὶ νὰ τὴν κυνηγᾷ, —χωρὶς νὰ πάρῃ φόβο, νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ σκοτειρό τῆς, νὰ φωνάξῃ νὰ σπαράξῃ, νὰ βρίσῃ, νάπελπιστῇ, καὶ στὸ ὄπερο ξετρελαμένη, νὰ σκοτωθῇ.

Ο θέατρο τῆς Μαρίας ἔρχεται πολὺ προμελε τημένος, πολὺ ἡτυχος καὶ μοῦ φάνεται ἀφύσιος καὶ ἀδικος δος ἰδινικὸς καὶ ἀ είναι.

"Ενα ἔλλο λόγο ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ βάλῃ ἐμ πρὸς γιὰ νὰ ξηγήσῃ τοῦ κοινοῦ τὴν σκετικὴ ἀπα γοήτεψη, εἶναι ἵσως καὶ δ ἀκόλουθος.

Μερικοὶ ἀπὸ μᾶς ἀκολουθήσαμε τὸ ἔργο μαγε μένοι μὲ τὰ χροσὸ λόγια του, μὲ τὶς τορνεμένες φράσες του κ' ἐφέλκαμε στὴν καρδιὰ μᾶς μέσα τὸν αἰώνιο ὅμνο στὸν ἔρωτα—καὶ ὄντες ἥρθε τὸ τέλος —τὸ τέλος τὸ ἔρωτο, τὸ ἀδικο, τὸ προμελετημένο, ἔμειναμε λιγόψυχοι, βλέποντας τέτοια δύορφα αι στήματα νὰ τελειόνουν τόσο ἀσχημα χωρὶς καμιὰ ἰκανοποίηση.

Στὸ θέατρο εἴμαστε πάντα πκειὰ καὶ θέλουμε καλὰ καὶ σώνει δ συμπληθητικὸς μᾶς τύπος νάντα μοίβεται καὶ δικαιοσύνη νὰ λαμποκοπε.

"Η μαύρη ἀλήθεια εἶναι πῶς στὴ ζωὴ τὰ πρά ματα δὲν εἶναι πάντα ἔτος: καὶ συχνότερα συμβαίνει τὰ ὠραῖα λόγια, τὰ ἀψηλὰ αιστήματα, οἱ ὄμορφιὲς τὰ πανηγύρια, οἱ χαρὲς νὰ τελειόνουν μὲ ἀπίστεις, μὲ θανάτους, μὲ δυστυχήματα.

"Ο, τι καὶ ἀν ποῦμε, τὸ δράμα τοῦ Νικόβανα ξει τὴν ἀλήθεια τῆς τέχνης, γιατὶ στὸ αἰώνιο θέμα ἀπάνω τοῦ ἔρωτα, ἐτραγούδησε μελωδικὰ καὶ ζου

ροὴ κτλ. ἔνα καλλιτεχνικὸ ἔργο, χώρια ἀπ' τὴν ἰ δέα στὴν δοπιὰ συγκεντρώνεται. Κι δὲν μιλοῦμε γιὰ δραματικὴ συγκίνηση, νομίζω πῶς ἀντὴ μονάχα μὲ τὴν κεντρικὴ ἰδέα τοῦ ἔργου μπορεῖ νὰ προκληθῇ δῆλη, μὲ τὴ σύνθετη τῶν περιστατικῶν καὶ μὲ τὴν ἀ ναγκαία καὶ λογικὴ φορά τους στὴν καταστροφή. Αὐτὸ τὸ παρθένεται κι δ ἴδιος ποιητὴς τοῦ Μάρθα καὶ λέει πῶς δὲν ἡ λύση τοῦ ἔργου του εἴται δια φορετική, θὰ γκρεμίζονταν πρόρριζὴ καὶ κεντρικὴ του αισθητικὴ ἰδέα. "Ως τόσο φαντάζεται τοὺς θεατές του νὰ καταδικάζονταν ἰδέα αὐτὴ κι ἀπ' τέλλο μέρος νὰ συγκινοῦνται ἀπ' τὰ πραγματικὰ στοιχεῖα ποὺ πηγαζεῖ. "Ελεύτερος νὰ τὸ φρονῇ, μὰ ἔμενα δὲ μὲ πείθει, δῆδὲ μοῦ ἀποδείχνει πῶς ἔναι δυνατὸ νὰ χωριστῇ ἡ ἰδέα ἀπ' τὰ πράγματα ποὺ ἐκφράζει. "Αν μᾶλλον πῶς ἀρεσαν στοὺς θεατές οἱ διμιλεις τοῦ σαλονιοῦ τοῦ Βάρδα, ἡ σκηνὴ τῆς ἀπαγωγῆς, τὰ στεῖχ τοῦ στρατιώτη καὶ τοῦ ποιητὴ Ζόλα, ὑπο μονή ἀν μᾶλλον πῶς τοὺς ἔνθυσασε ἡ τεχνικὴ σύν θεση τοῦ ἔργου, νὰ βγάλω τὸ καπέλο μου. Μὲ τοῦ τα δὲν τὸ πιστεύω νὰ τὰ κατατάξῃ κι δ ἴδιος στὰ στοιχεῖα ποὺ συζητοῦμε ἀν ἐνεργοῦν δὲχι αἰσθητικὰ ζεχωριστὰ ἀπὸ τὴν ἰδέα. Καὶ τέλος δὲν μὲ τὸν ισχυρισμὸ πῶς «συγνὺ ἔνα καλλιτεχνικὸ ἔργο μὲ δια-

γράφισε μὲ ποιηση ἔνα ρωμαϊκὸ εἰδύλλιο· τὸ εἰδύλ λιο δὲν εἶναι ἀληθινό, εἶναι φάντασμα, εἶναι ὄνειρο, μὲ τοπλασε ἡ Τέχνη καὶ τὸ κυθερνᾶ ἡ Μοῖρα.

ΟΥΝΤΙΣ

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

Κύριε Γρ. Εσνόπουλε,

Είσαι τίμιος ἀνθρωπος· ἀφτὸ τουλάχιστο δει χνουνε πολλὲς φορὲς οἱ κριτικὲς καὶ τὰ διάφορά του.

Είσαι λοιπὸν τίμιος ἀνθρωπος· πολλὲς φορὲς δ μως προσπαθεῖς νὰ συνθέσῃς τ' ἀσυνθέσια· τὴν τιμιότη μὲ τὴ δημοσιογραφικὴ κοινοπονητική.

"Ετοι γράφοντας καὶ γιὰ τὰ «Ρόδα καὶ Μή λα» Δ'. τοῦ Ψυχάρη μᾶς ἔλεγες πὼς δ ψυχαρισμὸς εἶναι ἔνα ωραῖο ὄνειρο ποὺ προσπαθεῖ νὰ πλέσῃ μιὰ μεγάλη «Ἐλλάδα» ἀπὸ τὴ μιὰ κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μᾶς τὸν παρουσίας γιὰ σύστημα διέθριο στὸ θέατρο.

Τὸ ἔδιο ἀπάνω κάτω ἔπαθες καὶ μὲ τὰ μίνα: γράφοντας στὶς «Αθηναῖς» 29 τοῦ Θεριστῆ μᾶς λέες γιὰ τὸ μικρὸ μου ἔργο, πὼς, «ποτέ μου δὲν ἀκούσα τελειότερη μουσικὴ» ἀπὸ «Ἐλληνα συνθέτη». καὶ πα ρακάτω μᾶς λέες: «Στοιχηματίως δύμας, δι, δι, δι γιατὶ τὴν γλώσση διαστροφὴ ἔχει συντελεσθῆ πρὸ πολλοῦ ἐν τὸν, ἀδύνατον νὰ μὴ διεστράφῃ ἥδη καὶ τὸ τά λαντόν του ἀναλόγως καὶ νὰ μὴ διαπλένοται, ἀπὸ παραπορητὴ διένθερον κάπως, τὰ ἔργη αὐτῆς τῆς δια στροφῆς καὶ εἰς τὰς συνθέσεις του».

Καὶ χωρὶς νὰ σοῦ παρατηρήσω τὶ περίεργο ποὺ εἶναι δ ἀγλωστικὰ διαστρεμένος» «πρῶτος Ρωμίδ συνθέτης» νὰ γράφῃ καθάρια «Ἐλληνικὴ μουσικὴ» (κατὰ ποὺ λέες ἐλόγου σου) ἐκεῖ ποὺ τόσαι καὶ τὸ σοι ακεκαθαρμένοι» «Ἐλληνες συνθέται» σᾶς προ σφέρουνε μόνο Ιταλικὲς σαλάτες μὲ κρομδάκια, θὰ ξετάσω μόνε λίγο ἱκεῖνα τὰ «διεστράφη» σου.

Λέγοντας πὼς ἔναις τεχνίτης διαστράφης, ἐν νοῦμε βέβαια, πὼς ἀφτὸς δ τεχνίτης βρισκότανε μιὰ φορὰ σὲ καλήτερο δημιουργικὸ δ τεχνικὸ δρόμο καὶ ξέπεσε σὲ χειρότερο· καὶ τὴν ἀποδείχτουμε ἀφτὴ τὴ διαστροφὴ συγκρίνοντας τὰ ἔργα του τῆς περασμέ νης καὶ τὴν τωρινῆς του ἐποχῆς.

Καὶ ἔδω εἶναι ποὺ πέφτεις δέξια γιατὶ βλέπεις ἔρ γα δικά μου ἐποχῆς μὴ δημοτικῆς ἡ αιμαλλιαρῆς» ἀν ἀγαπᾶς, δὲν ὑπάρχουν· ὑπάρχουν μόνο τρία τρα γούδια κι ἔνα κομμάτι γιὰ πιστὸν ἐποχῆς μισοδημο τικῆς, ποὺ τὰ τύπωσα δταν ἡμεῖς ἀκόμα μαθητής.

φορετικὰ στοιχεῖα ἴνεργει στὸν πολὺ κόσμο καὶ στὸ ἐκλεκτὸ κοινὸ ποὺ ὑψωνεται στὴν ἰδέα του» νομίζω δὲι ἀποδείχνει μὲ ποιὰ στοιχεῖα δημοφιλὲς ἴνεργησε εισιναισθητικά» δ «Ἀρχιτ. Μάρθας», ἔγω εἰμι ἐκεῖνος ποὺ θὰ είχα τὴ λιγότερη διάθεση νὰ τοῦ τέλευτον ποὺ συγκρίνονται στὴν καταθέσεις τοῦ θεατρικοῦ καὶ τὴν γλώσσην πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸν νόμισμα, εἰς δ ἐγένετο διατάθεσις τοῦ θεατρικοῦ καὶ τὸ διαλογής (chœque) ἐπὶ τοῦ έξωτερικοῦ καὶ ἐπιταγῆς τοῦ δημοτικού ψηφίου.

Τὸ έδω εἰμις ἔχω νὰ κρίνω ἐν δημοτικοῦ σημὸς ἡ εμαλλιαρισμὸς» ἀν ἀγαπᾶς «ἐλαττόνει» δέρκαινεις ἐνχιώστη, ἔνα γλύφτη ἢ ἔναν ζουγρόφο. Μπορῶ διμως νὰ σὲ βεβιώσω πὼς ἔγω δ Μενώλης Καλομοίρης αιστάνομαι τὸν ἀφτό μου τόσο ἀφεγ μένο καλλιτεχνικὰ ἀπὸ τὸ δημοτικισμὸ ποὺ κι ἔν δ λοις οἱ ἔλλοι πολὺ πιό μεγάλοι καὶ σπουδαῖοι πατριωτικοῖ, ἔθνολογικοῖ, γλωσσολογικοῖ καὶ αἰστητικοῖ λόγοι ἐλειπαν, ποὺ μὲ κρατοῦν σφιχτοδεμένο μὲ τὴν Εθνική μας γλώσσα, παλι θὰ διστάζα νὰ ἐγκατα λείψω τὸ δημοτικισμὸ ἡ μαλλιαρισμό, ἀν ἀγαπᾶς, ἀπὸ φόρο μητρως «ἐλαττωθῶ φιλοτεχνης».

«Οπερ ἔδει δεῖξαι».

Χάρκοβο 10 τοῦ Τριγηνῆ 1908

Μὲ ύπόληψη

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

Ἐντοκοι καταθέσεις

Τὶ Εθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τὰς τραπεζικὰ γραμματία καὶ εἰς χρυσὸν, ἦτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνας ἀποδεσμένες εἰς ωρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκεῖται.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸν νόμισμα, εἰς δ ἐγένετο διατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς διφεως (chèque) ἐπὶ τοῦ έξωτερικοῦ καὶ ἐπιταγῆς τοῦ δημοτογίου.

Τὸ κεράλλιον καὶ οἱ τόκοι τῶν δημοτογίων πληρώνονται εἰς τὸ Κεντρικὸ Καταστήματι καὶ τὴν ξι τήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς "Υποκαταστήμασι τῆς Τραπέζης.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1 1/2	τοῖς οἱ καὶ ἔτος διὰ καταθέσεις δ μην.
2	» » » » » 1 ἔτ..
2 1/2	» » » » » 2 ἔτ..
3	» » » » » 4 ἔτ..
4	» » » » » 5 ἔτ..

Αἱ δημοτογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται καὶ ἐκλογὴν τοῦ καταθέτ